

ODNOS IZMEĐU ŠKOLSKOGA VJERONAUKA I ŽUPNE KATEHEZE - sažetak izlaganja¹

JOSIP BARIČEVIĆ

Katehetski institut Katoličkog bogoslovnog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu
Kaptol 29/II
10000 Zagreb

Prethodno priopćenje
Primljeno 26. 6. 1998.

O tom se odnosu, kao o jednom od najvažnijih i najaktualnijih evangelizacijsko-katehetskih pitanja, u nas mnogo raspravljalo neposredno prije i tijekom ponovnoga uvođenja vjeronauka u školu (1990.-1991.). Tada su o tome zauzeta načelna stajališta i na najvišoj crkvenoj razini. No, o tome je potrebno uvijek iznova promišljati kao o trajno aktualnom pitanju. - U izlaganju se težište stavlja na ova **temeljna polazišta** o odnosu između katoličkoga školskog vjeronauka i župne kateheze u **našim prilikama**:

- 1) *Školski vjeronauk i župna kateheza* bitne su *komplementarne sastavnice* - s mnogim *dotirnim točkama* i znatnim *razlikama* - jednoga te istoga *cjelovito shvaćenoga* katoličkoga *vjerskog odgoja i obrazovanja*. Dodirne točke i razlike bivaju razvidne već iz naznake glavne svrhe tih dvaju tipova vjerskoga odgoja i obrazovanja.
- 2) Glavna je *svrha školskoga vjeronauka* sustavno i što cjelovitije *upoznavanje vjere* u svim njezinim vidovima (u učenju, slavljenju i življenju vjere). Glavna je pak *svrha župne kateheze* što cjelovitije i što dublje *uvođenje u osobno iskustvo vjere*, koje se najdjelotvornije uči, slavi i živi u konkretnoj vjerničkoj zajednici. No, naznačene glavne svrhe školskoga vjeronauka i župne kateheze treba shvatiti kao *težišno*, a ne isključivo *određenje*.
- 3) *Specifičnost župne kateheze*, osobito u sadašnjim našim prilikama, sastoji se poglavito u tome što ona treba biti *najuže povezana* - u sadržajnom, komunikacijskom i organizacijskom pogledu - s *cjelinom života i djelovanja župne zajednice*. Župna kateheza, dakle, ne smije biti kopija školskoga vjeronauka.
- 4) *Župna kateheza* stoga treba biti *najuže povezana*: a) s ostalim oblicima *evangelizacije* (npr. s različitim oblicima duhovno-vjerničke obnove i duhovno-religiozne kulture s odraslima, mladima i djecom, kao što su evangelizacijsko-molitveni susreti/seminari, tribine, hodočašća, misije i drugi oblici "nove evangelizacije"; b) s *liturgijom* (osobito s pripravom i slavljenjem nedjelje kao Dana Gospodnjega i "jakih" liturgijskih vremena te s pripravom i slavljenjem sakramenata kršćanske inicijacije, sakramenta

pomirenja i ostalih sakramenata); c) s *dijakonijom*, tj. s "bratskim služenjem" koje se ostvaruje karitativnim djelovanjem i drugim oblicima iskazivanja *djelotvorne ljubavi* (pružanjem duhovne i materijalne pomoći svima kojima je ona potrebna); d) s *koinonijom*, tj. s različitim načinima izgradnje, njegevanja i trajnoga razvijanja istinskoga ljudskoga i vjerničkoga zajedništva u župnim i drugim crkvenim zajednicama (to, npr., dolazi do izražaja ako se sudionici evangelizacijsko-katehetskih susreta što konkretnije i što djelotvornije motiviraju za osobno i suodgovorno sudjelovanje u ostvarivanju toga zajedništva).

- 5) U *organizacijsko-komunikacijskom* pogledu, *školski vjeronauk* odlikuje se izrazitijom *sustavnošću, redovitošću*, institucionalnom *stabilnošću* i većom *obuhvaćenošću* onih koji se žele temeljitije upoznati s vjerom. Osim toga, on biva pogodnom pretpostavkom za znatno povećanje kvalificiranoga vjeroučiteljskoga kadra. *Župna pak kateheza* u tom se pogledu odlikuje većom *fleksibilnošću* te može znatno pridonijeti većoj *životnosti* vjerskoga odgoja i obrazovanja.
- 6) Među *najpreča pitanja*, od kojih neka treba rješavati kratkoročno a neka dugoročnije, pripadaju: izrada adekvatnih *planova i programa* te tiskanih i drugih *medija za župnu katehezu*, adekvatna formacija *kvalificiranih kateheta* i njihovih *suradnika* za evangelizacijsko-katehetsko djelovanje u župnim zajednicama; realno i pravedno rješavanje pitanja *identiteta i statusa župnih kateheta* i njihovih *suradnika*.²

1 Budući da autoru nije uspjelo dovršiti definitivnu pismenu redakciju izlaganja za objavljivanje u ovome broju *Kateheze*, ovdje se donosi samo sažetak izlaganja, koji su dobili svi sudionici kolokvija. Autor namjerava dovršeni tekst objaviti u jednom od sljedećih brojeva ovoga časopisa.

2 Iznesena stajališta o odnosu između vjeronauka u školi i župne kateheze, u bitnome su sadržana u Temeljnim polazištima (t. 6) novoga Plana i programa katoličkoga vjeronauka u osnovnoj školi (1997./1998.), kako je spomenuto u izlaganju o tom Planu i programu na ovome Kolokviju.